

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia.

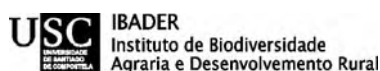
Fichas descritivas

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descritivas

**Pablo Ramil Rego
Manuel Antonio Rodríguez Guitián
Javier Ferreiro da Costa
Marco Rubinos Román
Luis Gómez-Orellana Rodríguez
Belén de Nóvoa Fernández
Boris Alejandro Hinojo Sánchez
Susana Martínez Sánchez
Carmen Cillero Castro
Ramón Alberto Díaz Varela
Patricia María Rodríguez González
Castor Muñoz Sobrino**

**GI-1934 TTB
Universidade de Santiago de Compostela**

Monografías do IBADER - Lugo 2008

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descritivas

Primeira edición: 2008

Autores: Pablo Ramil Rego; Manuel Antonio Rodríguez Guitián; Javier Ferreiro da Costa; Marco Rubinos Román; Luis Gómez-Orellana Rodríguez; Belén de Nóvoa Fernández; Boris Alejandro Hinojo Sánchez; Susana Martínez Sánchez; Carmen Cillero Castro; Ramón Alberto Díaz Varela; Patricia María Rodríguez González; Castor Muñoz Sobrino

A efectos bibliográficos a obra debe citarse:

Ramil Rego, P.; Rodríguez Guitián, M.A.; Ferreiro da Costa, J.; Rubinos Román, M.; Gómez-Orellana, L.; de Nóvoa Fernández, B.; Hinojo Sánchez, B.A.; Martínez Sánchez, S.; Cillero Castro, C.; Díaz Varela, R.A.; Rodríguez González, P.M. & Muñoz Sobrino, C. (2008). Os Hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descritivas. Monografías do Ibader. Universidade de Santiago de Compostela. Lugo

Deseño e Maquetación: GI-1934 TTB - IBADER

Fotografía: Arquivo fotográfico GI-1934 TTB - IBADER

Ilustracións: GI-1934 TTB - IBADER

ISSN edición impresa: 1888-5810

ISSN edición dixital: 1988-8341

<http://www.ibader.org>

Depósito Legal: C 173-2008

Edita: IBADER. Instituto de de Biodiversidade Agraria e Desenvolvemento Rural. Universidade de Santiago de Compostela, Campus Universitario s/n. E-27002 Lugo, Galicia.

<http://www.ibader.org>

Copyright: Instituto de Biodiversidade Agraria e Desenvolvemento Rural (IBADER).

Colabora:

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE
E DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL

DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE LUGO
I N L U D E S

IBADER
Instituto de Biodiversidade
Agraria e Desenvolvemento Rural

8 Hábitats rochosos e covas.

8240* Pavimentos calcarios.

Correspondencias

Paleartic	62.3
Ramsar	---
IHG	---

Denominación oficial

Inglés	Limestone pavements.
Castelán	Pavimentos calcáreos.

Denominación vulgar

Galego	Lastras, taros, taras.
Castelán	Lastras.

Descrición científica

Descrición do Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Afloramentos de grandes lousas calcarias ("clints") separados por unha rede de profundas fisuras verticais ("grykes") ou grandes superficies constituídas por fragmentos rochosos calcarios ("shattered pavements") desprovistos na súa maior parte de solo, agás en localizacións puntuais, onde pode adoptar formas esqueléticas ou formarse sobre mantos de loess, ou aparecer máis desenvolvido ou presentar acumulacións de turba. A súa particular morfoloxía ofrece unha ampla gama de microclimas que permiten a instalación dunha flora complexa que constitúe un mosaico de comunidades vexetais. As fisuras proporcionan un ambiente fresco e húmido onde aparecen especies vasculares tolerantes á sombra, como *Geranium robertianum* ou *Ceterach officinarum*, ao igual que formacións herbáceas características dos bosques basófilos. Os escasos lugares onde existe un solo profundo están colonizados por comunidades de *Mesobromion* (p.e. *Seslerio-Mesobromenion*); igualmente poden aparecer queirogais e orlas preforestais (p.e. *Corylo-Fraxinetum*). A excepción das áreas onde dominan os espiñais ricos en especies (polo xeral de *Prunetalia spinosae*), o ecosistema mantense debido ao pastoreo; este último, combinado coa acción do vento, condiciona a presenza de arbustos a individuos illados de fisionomía achaparrada (p.e. *Dryas octopetala*); nas marxes menos pastoreadas aparece *Geranium sanguineum*.

Características diagnósticas do hábitat

Características estacionais.

Este tipo de hábitat asóciase a afloramentos rochosos de escasa inclinación e a acumulacións de grandes fragmentos rochosos de rochas carbonatadas situados dentro do piso supratemperado e, con frecuencia, expostos a unha forte insolación e á acción dos ventos.

Fisionomía e estrutura.

O aspecto deste tipo de hábitat caracterízase polo predominio de superficies rochosas non vexetadas entre as que se intercalan comunidades herbáceas e individuos de especies arbustivas (*Prunus spinosa*, *Crataegus monogyna*, *Rhamnus catharticus*, *Corylus avellana*) que crecen aproveitando profundas gretas nas que se atopa un volume limitado de solo.

Variabilidade.

Nos lugares menos afectados polo pastoreo adoita apreciarse unha maior presenza de especies leñosas, mentres que nas áreas con menos solo ou sometidas á presión do gando dominan as especies herbáceas; nas áreas dominadas por afloramentos ou grandes bloques aparecen comunidades briofíticas e líquénicas.

8 Hábitats rochosos e covas.

8240* Pavimentos calcarios.

Especies indicadoras segundo Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Plantas:

Gran Bretaña e Irlanda: *Asplenium* spp., *Ceterach officinale*, *Cystopteris fragilis*, *Dryas octopetala*, *Dryopteris villarii*, *Epipactis atrorubens*, *Gentiana verna*, *Polygonatum odoratum*, *Ribes spicatum*.

Suecia: *Asplenium ruta-muraria*, *Asplenium trichomanes* ssp. *quadrivalens*, *Aspicilia calcarea*, *Cerastium pumilum*, *Cerastium semidecandrum*, *Grimmia pulvinata*, *Gymnocarpium robertianum*, *Sedum album*, *Thamnolia vermicularis*, *Tortella tortuosa*, *Verrucaria nigrescens*.

Especies indicadoras para Galicia

Arenaria grandiflora subsp. *incrassata*, *Asplenium ruta-muraria*, *Asplenium trichomanes*, *Ceterach officinarum*, *Crataegus monogyna*, *Linaria glabrescens*, *Prunus spinosa*, *Rosa* spp.

Especies da Directiva 92/43/CEE que poden atoparse no hábitat

Plantas:

Narcissus asturiensis

Correspondencia fitosociolóxica

CLASE ASPLENIETEA TRICHOMANIS

Orde Potentilletalia caulescentis

Alianza Saxifragion trifurcata-canaliculatae

Subalianza Saxifragenion trifurcata-canaliculatae

Hábitats asociados ou en contacto

Este tipo de hábitat adoita aparecer intercalado con afloramentos de rochas carbonatadas (8210), formacións herbáceas basófilas (6210*, 6170), aciñeirais xerófilos (9340), carballeiras de *Q. pyrenaica* (9230) e bosques mixtos neutro-basófilos (9180*).

Pavimentos calcarios (hábitat 8240*) na zona superior de O Taro Branco (Folgoso do Courel).

8 Hábitats rochosos e covas.

8240* Pavimentos calcarios.

Distribución xeográfica

Presenza nos Lugares de Importancia Comunitaria (LIC)

Distribución na Unión Europea

Distribución na Unión Europea

Hábitat presente en diversos países da UE. Observacións: na base de datos da EEA (2008) España non figura entre os países con presenza deste hábitat.

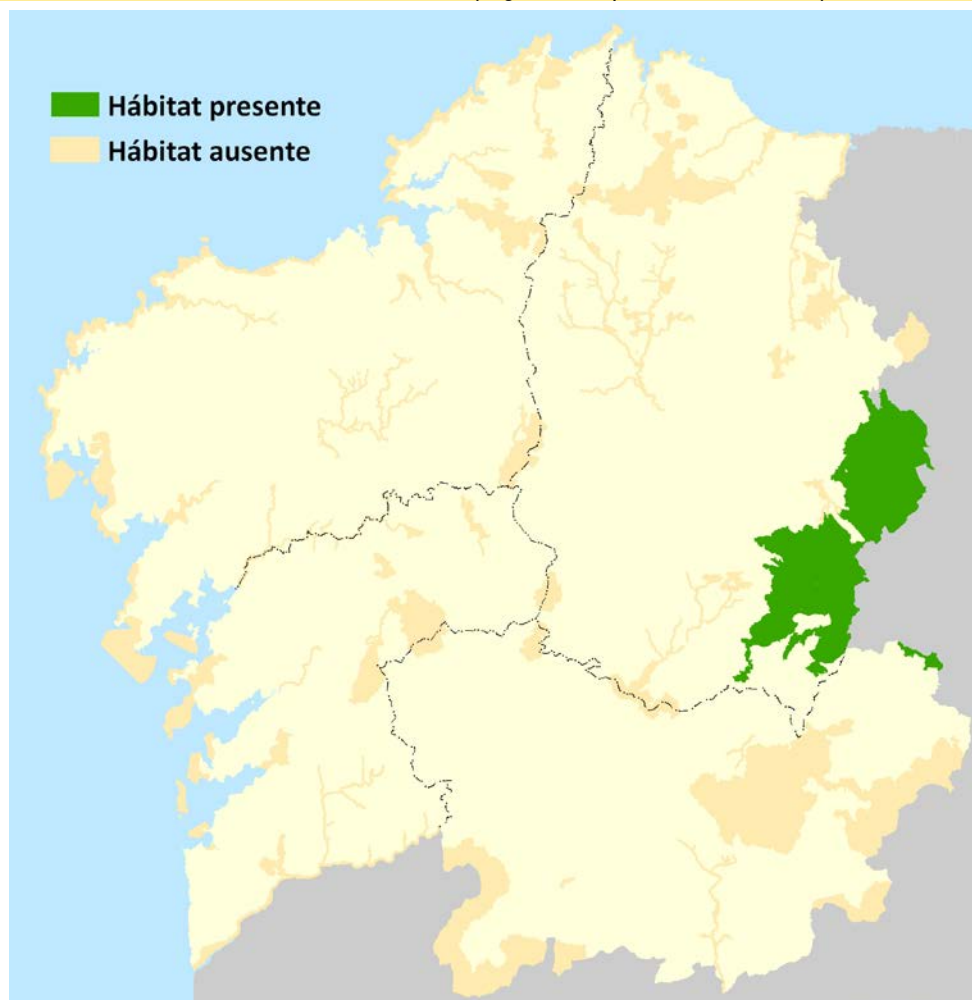
Distribución en Galicia

As presenzas deste tipo de hábitat en Galicia restrínxense a uns poucos enclaves situados nas montañas orientais de Lugo e Ourense.

Distribución na Rede Natura 2000 de Galicia

Exclusivo dos espazos "Os Ancares-O Courel" e "Serra de Enciña da Lastra".

Distribución dentro da Rede Natura 2000 de Galicia (Lugares de Importancia Comunitaria)

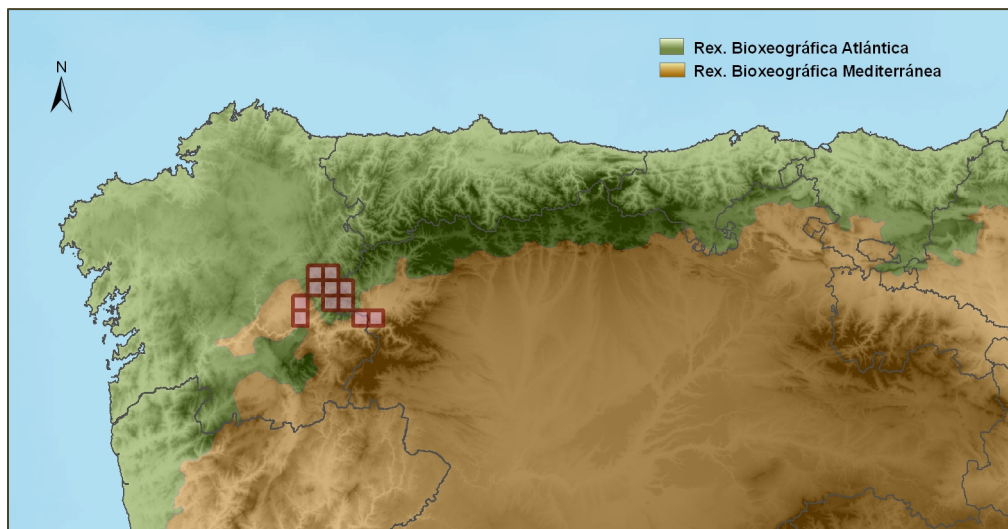

8 Hábitats rochosos e covas.

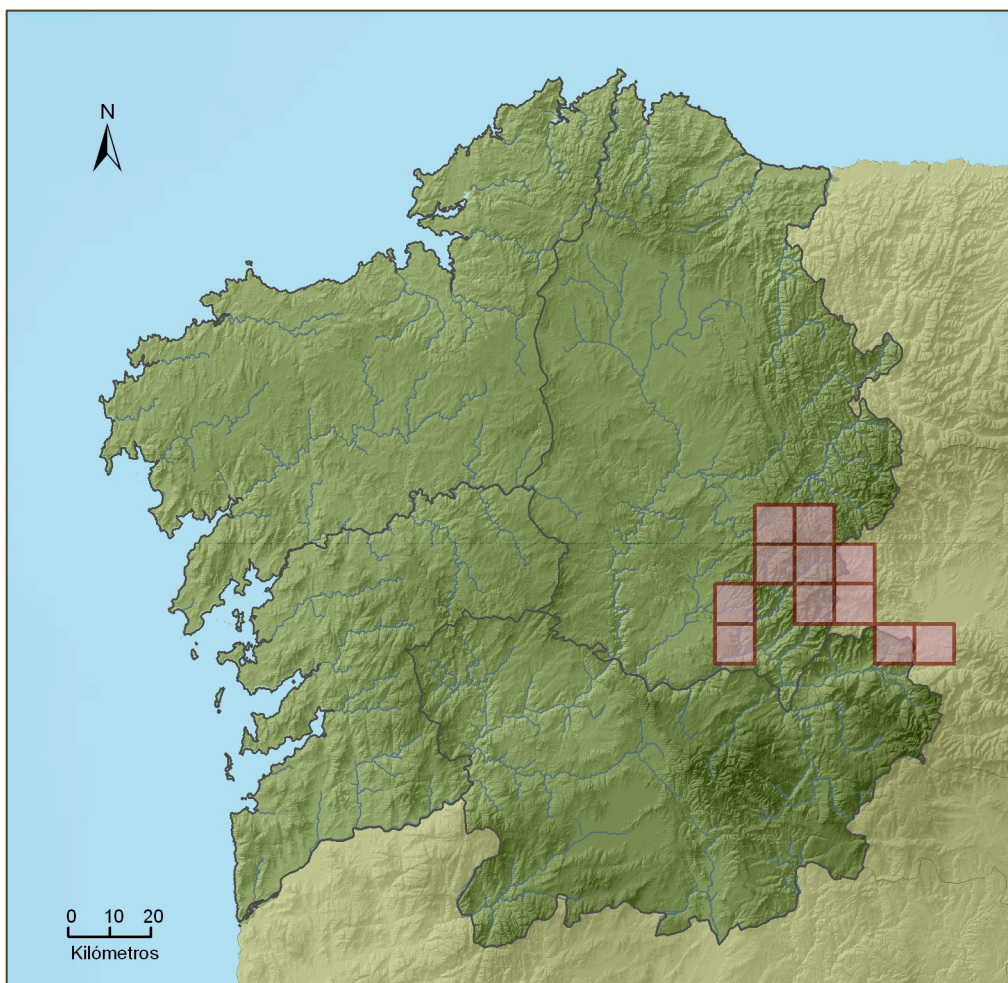
8240* Pavimentos calcarios.

Área de presenza

Área de presenza no Norte Peninsular por cuadrículas UTM de 100 Km². Distribución a partir da EEA.

Área de presenza en Galicia por cuadrículas UTM de 100 Km². Datos actualizados 2008.

8 Hábitats rochosos e covas.

8240* Pavimentos calcários.

Cod.	Denominación	Prov.	Cod.	Denominación	Prov.
ES1110001	Ortigueira-Mera	C	ES1120015	Serra do Xistral	Lu
ES1110002	Costa Ártabra	C	ES1120016	Río Cabe	Lu
ES1110003	Fragas do Eume	C	ES1120017	Costa da Mariña Occidental	Lu
ES1110004	Encoro Abegondo Cecebre	C	ES1130001	Baixa Limia	Ou
ES1110005	Costa da Morte	C	ES1130002	Macizo Central	Ou
ES1110006	Complexo Corrubedo	C	ES1130003	Bidueiral de Montederramo	Ou
ES1110007	Betanzos-Mandeo	C	ES1130004	Pena Veidosa	Ou
ES1110008	Carnota-Monte Pindo	C	ES1130005	Río Támega	Ou
ES1110009	Costa de Dexo	C	ES1130006	Veiga de Ponteliñares	Ou
ES1110010	Estaca de Bares	C	ES1130007	Pena Trevinca	Ou
ES1110011	Esteiro do Tambre	C	ES1130008	Pena Maseira	Ou
ES1110012	Monte e Lagoa de Louro	C	ES1130009	Serra da Enciña da Lastra	Ou ●
ES1110013	Xubia-Castro	C	ES0000001	Illas Cies	Po
ES1110014	Serra do Careón	C	ES1140001	Sistema fluvial Ulla-Deza	Po
ES1110015	Río Anllóns	C	ES1140002	Río Lerez	Po
ES1110016	Río Tambre	C	ES1140003	A Ramallosa	Po
ES1120001	Os Ancares-O Courel	Lu ●	ES1140004	Complexo Ons-O Grove	Po
ES1120002	Río Eo	Lu	ES1140005	Monte Aloia	Po
ES1120003	Parga-Ladra-Támoga	Lu	ES1140006	Río Tea	Po
ES1120004	A Marronda	Lu	ES1140007	Baixo Miño	Po
ES1120005	As Catedrais	Lu	ES1140008	Brañas de Xestoso	Po
ES1120006	Carballido	Lu	ES1140009	Cabo Udra	Po
ES1120007	Cruzul-Agüeira	Lu	ES1140010	Costa da Vela	Po
ES1120008	Monte Faro	Lu	ES1140011	Gándaras de Budiño	Po
ES1120009	Monte Maior	Lu	ES1140012	Illas Estelas	Po
ES1120010	Negueira	Lu	ES1140013	Serra do Candán	Po
ES1120011	Ría de Foz-Masma	Lu	ES1140014	Serra do Cando	Po
ES1120012	Río Landro	Lu	ES1140015	Sobreirais do Arnego	Po
ES1120013	Río Ouro	Lu	ES1140016	Enseada de San Simón	Po
ES1120014	Canón do Sil	Lu			

Presenza en Zonas de Especial Protección para as Aves (ZEPA)

Cod.	Denominación	Prov.	Cod.	Denominación	Prov.
ES0000086	Ría de Ortigueira e Ladrado	C	ES1130009	Serra de Enciña da Lastra	Ou ●
ES0000176	Costa da Morte (Norte)	C	ES0000376	Baixa Limia-Serra do Xurés	Ou
ES0000258	Costa de Ferrolterra-Valdoviño	C	ES0000437	Pena Trevinca	Ou
ES0000313	Complexo Litoral Corrubedo	C	ES0000001	Illas Cies	Po
ES0000085	Ribadeo	Lu	ES0000087	Complexo Umia-O Grove	Po
ES0000373	Ría de Foz	Lu	ES0000254	Illa de Ons	Po
ES0000372	Costa da Mariña Occidental	Lu	ES0000375	Esteiro do Miño	Po
ES0000374	Ancares	Lu			

8 Hábitats rochosos e covas.

8240* Pavimentos calcarios.

Aspecto das representacións do hábitat en Galicia

Aspecto xeral dun pavimento calcario (O Taro Branco), Folgoso do Courel).

Pavimento calcario nas inmediacións de Pardollán (Rubiá).

8 Hábitats rochosos e covas.

8240* Pavimentos calcarios.

Aproveitamentos

Aproveitamentos tradicionais do hábitat

Ata fai unhas décadas este tipo de hábitats eran frecuentados como lugar de pastoreo de gando menor (ovellas e cabras), aproveitamento que persiste de xeito testemuñal nalgúns localidades do oriente galego. Nestas mesmas áreas aproveitouse este tipo de hábitat para a extracción de pedra para o seu uso na cachotaría de vivendas e na construción de límites de terreos, actividade que na actualidade se mantén, pero de xeito industrial, en numerosas canteiras.

Estado de conservación

Indicadores do estado de conservación do hábitat

Dentro do contexto galego, caracterizan a este tipo de hábitat certa diversidade específica e a presenza espazada de arbustos espiñentos (*Rosa* spp., *Crataegus monogyna*, *Prunus spinosa*).

Factores que dificultan ou impiden o estado de conservación favorable

A dinámica natural deste hábitat é sumamente lenta, debido ás condicións ambientais limitantes que o caracterizan (estrés hídrico, forte insolación, escaseza de substrato enraizable, etc.). Os incendios, a extracción de áridos e o sobrepastoreo son os principais factores de ameaza sobre este tipo de hábitat.

Factores que contribúen ao estado de conservación favorable do hábitat

O control ou cesamento da actividade pastoral e a ausencia de extracción de pedra favorecen a recuperación deste tipo de hábitat.

Bibliografía

Datos propios.

